

Vrijeschool Pabo

Bachelor of Education in Primary Schools / voltijd - deeltijd

hogeschool
Leiden

Jouw toekomst met Vrijeschool Pabo

- **De Vrijeschool Pabo is het startpunt voor een veelzijdige carrière in het basisonderwijs. Vanwege de specifieke achtergrond van het vrijeschoolonderwijs krijg je bij deze pabo-opleiding een ander vakkenpakket dan bij reguliere lerarenopleidingen. Je krijgt een brede basis van kunstonderwijs, reguliere pabovakken en filosofie. Bij ons staat de mens centraal. Dat geldt ook voor jou als student.**

Nadat je de Vrijeschool Pabo hebt voltooid, ben je bevoegd om als groepsleraar in het basisonderwijs te werken. Je kunt aan de slag op de ruim honderd vrijebasisscholen in Nederland en België. Je kunt er ook voor kiezen op een reguliere basisschool te gaan werken. Veel afgestudeerden aan deze opleiding vinden binnen een jaar een baan in het onderwijs. Met het diploma van de Vrijeschool Pabo kun je ook op een vrijeschool elders in de wereld gaan werken: er bestaan zo'n 1.000 vrijescholen verdeeld over 55 landen.

Vakken

Vrijeschool Pabo biedt je een uitdagend en gevarieerd vakkenpakket dat opleidt voor de beroepspraktijk. Je krijgt vakken zoals rekenen, Nederlands, (kunst) geschiedenis, moderne talen, communicatie, biologie, natuurkunde, pedagogie en psychologie. Maar ook menskunde, antroposofie, handarbeid, koorzang, spraakvorming, vormtekenen en eurutmie.

Jaarfeesten

In het onderwijs zijn jaarfeesten en gemeenschappelijke bijeenkomsten een vast onderdeel van het studieprogramma. Het doel is je vertrouwd te maken met de achtergronden van de jaarfeesten en de manier waarop deze in de school gevierd kunnen worden. Het tweede doel is de gemeenschapsvorming. Zowel op de Pabo als in het basisonderwijs is dit als leerprincipe zeer belangrijk.

Leraar basisonderwijs

Als leraar basisonderwijs doe je meer dan alleen lesgeven. Naast kennisoverdrager ben je ook pedagoog. Je begeleidt leerlingen in hun leerproces en je speelt een belangrijke rol in hun persoonlijke ontwikkeling. Je houdt in de gaten welke leerling extra aandacht of juist extra uitdaging nodig heeft. Regelmatig toets je de stof en overleg je met ouders over de voortgang van hun kind. Daarnaast maak je als leerkracht deel uit van een team, je vergadert met collega's en bespreekt organisatiekwesties en nieuwe didactiek. De gezamenlijke studie van het onderliggende mens- en wereldbeeld is ook een belangrijk onderdeel van de vergaderingen. Allemaal zaken die het beroep van leraar zo afwisselend en aantrekkelijk maken.

Vrijeschool

Er is een landelijke groei van het vrijeschool onderwijs zichtbaar. Vrijescholen gaan uit van het antroposofische mensbeeld. Dat zie je terug in hun pedagogische en didactische aanpak. De vrijeschool valt onder het neutraal of algemeen bijzonder onderwijs. Het wordt door de overheid gesubsidieerd en valt onder het toezicht van de onderwijsinspectie. Leraren worden meer gezien als opvoedkunstenaar dan als schoolmeester. Je probeert voor ieder kind het juiste te doen.

Andere beroepsperspectieven

De meeste afgestudeerden komen na afronding van de Vrijeschool Pabo voor de klas te staan. Je kunt met je diploma van de Vrijeschool Pabo natuurlijk ook in het regulier onderwijs werken. Enkele afgestudeerden komen terecht in het jeugdwerk. Na je studie zijn er zeker mogelijkheden om door te studeren, bijvoorbeeld door een masterprogramma te volgen. Sommige studenten komen terecht op de middenbouw van de vrijeschool, de eerste klassen van de middelbare school.

Wat vindt Debbie?

Je voelt je gezien - en dat geeft vertrouwen

“Ik ben begonnen als onderwijsassistent maar wilde eigenlijk altijd al juf worden. Tegelijkertijd zie je dat de scholen nu zoveel vragen en verwachten van kinderen, dat allerlei andere belangrijke zaken als kunstzinnig talent en zelfontwikkeling soms in de knel komen. Ik ben hier op de Open Dag geweest, de sfeer beviel me direct - open en persoonlijk. Hier kiezen we voor een andere benadering, waarin elk individu telt. Je krijgt een breed aanbod, in kennis en vaardigheden waar jij zelf je eigen invulling aan kunt geven. Ieder mens, elke leraar is tenslotte anders. Ik voel me vooral thuis bij de kunstzinnige vakken. Zelf kom ik niet van de Vrijeschool, maar dat maakt niet uit.

Je voelt je gezien - en dat geeft vertrouwen, dat merk je ook als je hier op de opleiding komt. We hebben een hechte groep (door alle jaren heen) en een fijn contact met elkaar en de docenten. Wij houden, net als de kinderen, elkaar een spiegel voor. Zo blijf je groeien, veranderen en oefenen.

Je gaat snel theorie in praktijk brengen met je stages - superleuk! Alles wat je op de opleiding oefent en leert, kun je direct gebruiken. Zo krijg je echt verbinding met jouw stagegroep, dat geeft heel veel energie. Bijvoorbeeld, als je een boetseerles geeft en aan het einde van de les iedereen wat heeft gemaakt. Het maakt dan niet uit hoe het eruit ziet. Als ik één tip mag geven: kom kijken en meedoen!”

Opbouw van de studie

Afhankelijk van je vooropleiding en werkervaring kun je kiezen uit de voltijd dagopleiding, de aangepaste dagopleiding of de deeltijdopleiding.

Voltijd dagopleiding - jaar 1

Dit jaar staat in het teken van ‘waarnemen en denken’, waarbij het belangrijk is dit open en onderzoekend te doen. Je krijgt verschillende vakken: sommige meer gericht op de achtergrond van de vrijeschool (bijv. vrijeschool leerplan), op je eigen denkontwikkeling (bijv. filosofie) op de stagepraktijk (bijv. didactiek) of op je eigen kunstzinnige vermogens (handvaardigheid). Bovendien leer je reflecteren op jezelf en op je stage. In de stageperiodes maak je (hernieuwd) kennis met het vrijeschool onderwijs vanuit het perspectief van de leraar. Hoe sta je voor de klas, hoe begeleid je de kinderen individueel, klassikaal...en hoe is dit voor jezelf?

Jaar 2

Het 2e jaar staat in het teken van ‘spel en beweging’, waarbij de belangrijke kwaliteiten van een leraar, nu eens doelgericht dan weer flexibel, worden opgebouwd. Het gehele jaar heeft als blikrichting de didactiek.

Jaar 3

De eerste helft van het derde jaar wordt volledig besteed aan de minor. Je kan kiezen voor een minor binnen de eigen opleiding, of voor een andere minor die aangeboden wordt door andere opleidingen. Ook is het mogelijk om in deze tijd een internationale stage te plannen of een eigen plan uit te voeren, dat bijdraagt aan jouw leraar zijn.

Tijdens de tweede helft van het derde jaar verdiep je je in een leeftijdsfase van de kinderen;

- Kleuterspecialisatie van 4 tot 7 jaar;
- Het kind van 8 tot 12 jaar;
- (pre)puber van 10-12 jaar.

Jaar 4

In het eerste deel van je afstudeerfase ontwikkel je je opgebouwde ervaring verder, zodat je onderwijs tot kunst kan uitgroeien en om als individu te kunnen werken in een team van andere leraren. Je gaat in dit jaar lang de praktijk in en doet een praktijkgericht- en kunstzinnig onderzoek.

Stages

Stages zijn een belangrijk onderdeel van de Vrijeschool Pabo. In elk studiejaar zijn meerdere stageperiodes opgenomen. In totaal loop je tijdens de vierjarige opleiding circa 30 tot 36 weken stage, op vrijescholen en op andere basisscholen. In de propedeuse begin je met een oriënterende stage en je eindigt in het vierde jaar met een stage waarin je volledig als leraar functioneert. Tijdens deze periodes in de praktijk ontwikkel je professionaliteit op het gebied van:

- werken met kinderen in de klas;
- samenwerken in het team van leraren;
- ontwerpen van lessen en leergangen.

Aangepaste dagopleiding

Als je al enkele jaren ouder bent, of gedeeltelijk zorg voor gezin of werk hebt, kun je er voor kiezen om de aangepaste dagopleiding te doen. De studielast is net als bij de voltijd dagopleiding 60 ect per jaar. Een tot maximaal anderhalve dag per week ben je op de opleiding. Daarnaast loop je stage, de overige uren besteed je aan zelfstudie. De aangepaste dagopleiding heeft minder contacturen en meer zelfstudie-opdrachten. De aangepaste dagopleiding volgt de studie opbouw zoals hierboven omschreven.

Leren op de werkplek

Binnen de aangepaste dagopleiding is het mogelijk om na je propedeuse te kiezen voor een traject waarbij praktijk en studie hand in hand gaan. Je zoekt zelf een stageplek en gaat daar gedurende de verdere opleiding minimaal twee dagen per week aan het werk. Dit is een belangrijke leerplaats. Het traject begint met een assessment, waarna een studieprogramma wordt opgesteld en je een studiebegeleider toegewezen krijgt. Je volgt de opleiding deels als aangepaste dagopleiding, deels als zelfstudie.

Verkorte deeltijdopleiding

Voor studenten met een hbo- of universitair diploma biedt de Vrijeschool Pabo een verkorte deeltijdopleiding. Deze opleidingsvorm is gericht op studenten met grote studievaardigheid en bewezen hbo-werk- en denkniveau. De studie richt zich voornamelijk op het behalen van competenties op het gebied van pedagogisch-didactische vaardigheden vanuit de achtergronden van het vrijeschoolonderwijs. Voor dit traject vindt een assessment en een intakegesprek plaats. De studielast is 60 ect per jaar. De opleiding duurt 2 jaar, waarbij je een tot maximaal anderhalve dag per week op de opleiding bent. De overige uren besteed je aan zelfstudie en stage.

Jaar 1

In dit jaar worden de thema's behandeld die overeenkomen met jaar 1 en jaar 2 van de voltijdopleiding. Daarnaast staat het geven van vaklessen en lesovergangen centraal. Je krijgt verschillende vakken, sommige meer gericht op de achtergrond van de vrijeschool (bijv. vrijeschool leerplan), op jouw denkontwikkeling of op je eigen kunstzinnige vermogens. Het gehele jaar heeft de didactiek als blikveld.

Jaar 2

In het tweede jaar is er veel aandacht voor het periode-onderwijs. In de tweede helft van het jaar verdiep je je in een leeftijdsfase van de kinderen:

- Kleuterspecialisatie van 4 tot 7 jaar of;
- Het kind van 8 tot 12 jaar;

Het jaar wordt afgesloten met een persoonlijk meesterwerk, waarbij er wordt gekeken naar jouw visie op het onderwijs en wat er nog nodig is om dit te bereiken.

Stages

In beide jaren loop je minimaal 200 uur stage per jaar. In het eerste jaar begin je met een oriënterende stage en eindig je met het geven van een aantal lessen achter elkaar. In het tweede jaar geef je hele dagen les en gedurende een aantal weken meerdere dagen per week. Zo maak je (hernieuwd) kennis met het vrijeschoolonderwijs vanuit het perspectief van de leraar. Hoe sta je voor de klas, hoe begeleid je de kinderen individueel, klassikaal... en hoe is dit voor jezelf? Stages zijn dan ook een belangrijk onderdeel van de Vrijeschool Pabo.

Je sluit ieder jaar af met een praktijktoets.

Zij-instroom

Voor studenten die al een wo- of hbo-bachelor hebben én een baan in het onderwijs, is er de mogelijkheid om als zij-instromer de bevoegdheid te behalen. De school waar je werkt doet een aanvraag voor het zij-instroom traject. Hierna volgt een assessment waarvoor je een portfolio samenstelt. Na het assessment wordt, in samenwerking met de school, een studieplan opgesteld. Zij-instromers volgen de meeste lessen met de verkorte deeltijdopleiding. Daarnaast krijg je begeleiding in de praktijk, in samenwerking met de basisschool. Het individuele studieprogramma is gericht op de leraarsbekwaamheden, afhankelijk van de eigen competenties en de mogelijkheden binnen de school. Voor dit tweejarige traject moet je een contract van minimaal twee dagen hebben op een basisschool en er moeten ook goede mogelijkheden voor begeleiding binnen de school aanwezig zijn.

6

Iets voor jou?

Droom je ervan om kinderen te begeleiden naar volwassenheid en zoek je daarin de verdieping? Dan ben je bij ons op je plek. We dagen je op alle vlakken uit om jezelf te ontwikkelen tot een leraar die kinderen daadwerkelijk enthousiast maakt en motiveert. Jij bent bereid echt de diepte in te gaan, of het nu gaat om het kind, cultuur, kunst, theorie of jezelf. Enige levenservaring na de middelbare school is voor deze opleiding zeker een pluspunt.

Antroposofisch

Antroposofie is het gedachtegoed van de vrijescholen. Volgens deze visie ontwikkelt een mens zich in fasen. Elke fase wordt gekenmerkt door specifieke lichamelijke, mentale, sociale en emotionele ontwikkelingen. Vanuit antroposofie kijk je naar het geheel van deze aspecten, vanuit een holistische visie. Daarnaast gaat antroposofie ervan uit dat er meer is dan alleen de zintuigelijk waarneembare wereld. Vrijescholen richten het onderwijs zó in dat al deze lagen van het kind worden aangesproken en ontwikkeld. De slogan van veel vrijescholen luidt: 'Leren met hoofd, hart en handen'. Wezenlijk voor antroposofie is respect en acceptatie. Je hoeft van huis uit geen antroposoof te zijn, je moet wel openstaan voor de beginselen van antroposofie.

Kunstzinnig

Meer dan elders, leiden wij je op om zelf lessen te ontwerpen. Dit is een ambacht en vergt veel creativiteit. Je krijgt veel kunstvakken, zoals boetseren, muziek, tekenen, schilderen en euritmie. Door zelf met kunst bezig te zijn leer je hoe deze vakken op de kinderen doorwerken; tegelijkertijd ontwikkel je je eigen creativiteit. Culturele ontwikkeling speelt een grote rol op vrijescholen. Bij ons betekent dit naast zelf oefenen met kunst en muziek, dat je verhalen leert vertellen uit de cultuurgeschiedenis; bijvoorbeeld uit de Griekse mythologie, Edda, de Bijbel maar ook legenden en sprookjes.

Samen leerkracht worden

Het sociale aspect is een pijler van de opleiding. Je moet er echt zijn in de lessen, want die creëren we samen. Van elkaar leren is erg belangrijk bij deze opleiding. Je jaargroep is een belangrijke basis voor je ontwikkeling, want je wordt geen leerkracht in je eentje!

Eigen ontwikkeling

In de loop van je studie krijg je een goede kijk op jezelf, je leert je talenten en valkuilen kennen. Door de evenredige aandacht voor theoretische, sociaal-emotionele en kunstzinnige ontwikkeling, krijg je optimale kansen je te ontplooiën en leer je op je eigen kwaliteiten te vertrouwen.

7

Goed om te weten voordat je kiest

Studieadvies

De keuze voor een opleiding is een van de belangrijkste beslissingen in je leven. Denk er daarom goed over na. Bezoek een van onze Open Dagen en kom Proefstuderen. Tijdens Open Dagen zijn onze studentendecanen aanwezig. Je kunt bij hen terecht met vragen over je studiekeuze, eventuele twijfels en persoonlijke omstandigheden, zoals studeren met een functiebeperking. Onder een functiebeperking verstaan we alle aandoeningen die chronisch van aard zijn en die tot studievertraging kunnen leiden. Bijvoorbeeld een motorische of zintuiglijke handicap, psychische belemmeringen, spraakstoornis, dyslexie/dyscalculie, autisme-spectrumstoornis of AD(H)D. Hogeschool Leiden biedt voorzieningen die je ondersteunen bij het volgen van de studie, zoals tentamentijdverlenging. Wil je hierover meer weten kijk dan op hsleiden.nl/studentenvoorzieningen/decaan.

Kosten

Voor het volgen van een hbo-opleiding betaal je jaarlijks collegegeld. Naast collegegeld betaal je nog kosten voor studiemateriaal, zoals boeken en syllabi. De kosten hiervoor verschillen per opleiding.

Zij-instroomtraject

Informatie over het zij-instroomtraject is aan te vragen via: boekenstijn.m@hsleiden.nl

Toelatingsvoorwaarden

Landelijk gelden er specifieke toelatingseisen voor de Pabo. Wil jij weten of jij hieraan voldoet?

Persoonlijke intake

Het beroep van leraar basisonderwijs is een prachtig beroep en tegelijkertijd een grote verantwoordelijkheid. Hogeschool Leiden stelt daarom hoge eisen aan haar studenten. Wij verwachten van jou een flinke dosis ambitie en discipline. Jij voedt straks de toekomstige generatie op en in Leiden bereiden wij jou daar

gedegen op voor. Om een bewuste keuze voor dit beroep te maken, doorloop je voor de Vrijeschool Pabo een intakeprocedure. Samen ontdekken wij of de opleiding een goede match voor jou is.

De intakeprocedure bestaat uit het schrijven van een motivatiebrief en het invullen van een vragenlijst en een adviesgesprek. Tijdens dit gesprek bespreken we jouw verwachtingen van de opleiding en leggen we die naast de realiteit zoals wij die kennen. Nadat je je via Studielink hebt ingeschreven gaat de intakeprocedure van start. Kijk voor de actuele informatie op hsleiden.nl/vrijeschool-pabo.

Toelatingsvoorwaarden 21+

Als je niet in het bezit bent van één van de vereiste diploma's en je bent bij aanvang van de studie 21 jaar of ouder, dan kun je een toelatingsonderzoek aanvragen via studeren@hsleiden.nl. Als je een 21+ toets doet, dan moet je ook de drie landelijke pabo-toelatingstoetsen doen voor geschiedenis, aardrijkskunde en natuur en techniek.

Kijk voor de meest actuele informatie over toelating en inschrijving voor de studie van jouw keuze op www.hsleiden.nl

Haal het beste uit jezelf: kies voor Hogeschool Leiden

Kies jij voor een studie waarin je de kans krijgt om het beste uit jezelf te halen? Met kwalitatief en inspirerend onderwijs dagen we je bij Hogeschool Leiden uit om jezelf maximaal te ontwikkelen. Je leert van én met onze docenten, je medestudenten en organisaties uit het vakgebied waar je voor wordt opgeleid. Menselijke maat en persoonlijk contact staan hierin bij ons centraal. Bij Hogeschool Leiden voel jij je thuis.

Structuur en flexibiliteit

Wij willen je inspireren, stimuleren en ondersteunen om het maximale uit je studie te halen. Door te kiezen voor onze hogeschool, maak jij dus ook de keuze om écht te studeren: actief en voltijds. Daar staat tegenover dat je van ons mag verwachten dat wij je weten te binden en boeien, zodat jij ook gaat én blijft leren. We bieden je structuur waar dat nodig is, maar ook de ruimte om je eigen keuzes te maken. In de inhoud van je studie, maar ook in de werkvormen, het soort leeromgeving en het tempo. Jij krijgt in de loop van je studie steeds meer de regie over jouw leerproces.

Talentontwikkeling in de praktijk

Uit ervaring weten we dat je jouw competenties en talenten het beste ontwikkelt door te werken met realistische vraagstukken en situaties uit jouw toekomstige beroepspraktijk. In ons onderwijs is hier dan ook veel aandacht voor. Wij leiden jou op tot die beginnende professional waar werkgevers behoefte aan hebben. Dat doen we niet alleen door het overdragen van kennis. Wij voelen ons verantwoordelijk voor een duurzame samenleving, waarin respect voor de ander vanzelfsprekend is en diversiteit het uitgangspunt.

Meer dan een studie

Op onze hogeschool kun je meer dan alleen je studie volgen. Wij geloven in individuele talentontwikkeling naast het reguliere programma. Zo bieden we een Honoursprogramma aan, faciliteiten voor topsporters en extra ruimte voor ondernemerschap in de vorm van de Topondernemersregeling. Ook kun je een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het onderwijs door lid te worden van je opleidingscommissie of de Studentenraad. Vrijwel alle opleidingen hebben een studievereniging, die leuke evenementen en studiegerelateerde activiteiten organiseert.

Studeren in Leiden

Als aankomend student in een van de oudste studentensteden van Nederland staat je veel te wachten. Leiden heeft niet voor niets de bijnaam: 'stad van ontdekkingen'. Zowel de hogeschool als de karakteristieke stad hebben jou veel moois en interessants te bieden. Denk daarbij aan de viering van 3 oktober, het culturele leven tijdens evenementen als de 'Nacht van Kunst & Kennis' en 'Museumnacht Leiden', maar ook het sociale leven bij de verschillende studentenverenigingen.

In deze video vertellen Rosanne, Yannick en Willemijn over hun ervaringen op Hogeschool Leiden. Wat bevalt ze aan de studie, wat vonden ze lastig en hoe heeft de hogeschool ze hierbij geholpen?

Meer info?

Meer weten over Vrijeschool Pabo?

 hsleiden.nl/vrijeschool-pabo

 facebook.com/hsleiden.vrijeschoolpabo

Toch een andere studie?

Bekijk ook eens deze opleidingen:

- Leraar Basisonderwijs Pabo
- Academische Pabo
- Docent Dans/Euritmie
- Docent Muziek
- Lerarenopleiding Omgangskunde
- Lerarenopleiding Gezondheidszorg en Welzijn
- Kunstzinnige Therapie
- Sociaal Werk

Maak een goede keuze

Je opleiding is van grote invloed op je carrière. Bereid je dus goed voor. Kom bijvoorbeeld naar de Open Dag, zoek extra informatie online en praat eens met iemand met een beroep dat aansluit op de studie.

Meer weten?

Vraag het onze studentendecaan

Kom kijken en ervaren!

Kijk op hsleiden.nl voor actuele data voor Open Dagen en Proefstuderen voor deze opleiding. Op hsleiden.nl kun je je ook aanmelden voor Open Dagen en Proefstuderen.

Hogeschool Leiden

Zernikedreef 11
2333 CK Leiden
Postbus 382
2300 AJ Leiden

 071 - 518 88 00

 studeren@hsleiden.nl

 hsleiden.nl

 facebook.com/HSLeidenNL

 twitter.com/HSLeidenNL

 linkedin.com/company/hogeschool-leiden